

SZAKMAI BESZÁMOLÓ BETÉTLAP**505108/244 altéma**

Konferenciák, rendezvények, szakmai tapasztalatcserék, műhelybeszélgetések, megrendezése, valamint szakmai továbbképzések szervezése, lebonyolítása

a) **A PÁLYÁZÓ MEGNEVEZÉSE:** Budapest Főváros Levéltára

A PÁLYÁZAT CÍME, TÉMÁJA: Egy a múltunk - őrizzük egy azonképp a jövőnek! Címmel egyházi és határon túli magyar levéltárosok XII. Mesterkurzusának megvalósítására

b) **MEGÍTÉLT TÁMOGATÁS ÖSSZEGE:** 2.669.670 Ft.

A MEGVALÓSULT RENDEZVÉNYRŐL/TOVÁBBKÉPZÉSRŐL KÉSZÜLT RÉSZLETES ISMERTETŐ, ÉRTÉKELŐ LEÍRÁS

Budapest Főváros Levéltára (BFL) **2025. november 4–6. között**, tizenkettedik alkalommal rendezte meg képzését a határon túli és egyházi levéltárosok számára a levéltár Teve utcai épületében. Az ez évi továbbképzésen 25-en vettek részt, eredetileg 30 fölött volt a jelentkezők száma, sajnos betegség és egyéb okok miatt többen lemondták a részvételt. Nyolcan jöttek Szlovákiából, hatan Szerbiából, hatan Romániából, Szlovéniából két kolléga érkezett. A mesterkurzus résztvevőit Dr. Kenyeres István a BFL főigazgatója és Bényei Balázs a KIM Könyvtári és Levéltári Főosztály főtanácsosa, levéltári referens köszöntötték.

Ebben az évben a levéltárak tudományos és oktatási együttműködése lehetőségeinek bemutatása állt a középpontban. A kurzus első napjának délelőttjén ehhez a tematikához kapcsolódtak az előadások, hasonlóan a harmadik nap délelőttjén, amikor aktuális projekteket mutattak be az előadók.

A nyitó előadást Kenyeres István, a BFL főigazgatója tartotta a levéltárak tudományos stratégiájáról, a BFL példáján keresztül. Ismertette a jogszabályi háttérrel, amely szabályozza a levéltári stratégia tartalmát, a tervezés alapelveit, magát a tervezést, az időtartamot (legalább 3 évre, legfeljebb 5 évre szól), ismertette a funkcionális stratégiákat, amelyek egyike a tudományos stratégia. Ezután a SWOT analízisből kiindulva vázolta fel a BFL lehetőségeit, adottságait, az erőforrásokat stb. A BFL stratégiája a 2019–2027-es időszakra készült el két ütemben. Fontos, hogy nem egy statikus tervről van szó, a körülmények, feltételek állandó változásai miatt folyamatos újratervezésre van szükség. Végül bemutatta a BFL stratégiai tervezetének alapelemeit, amelyek megvalósítása az elkövetkező évek feladata.

A következő előadó Fejérdy András az ELTE Humán Tudományok Kutatóközpontja, Történettudományi Kutatóintézet Egyháztörténeti Osztályának tudományos főmunkatársa), a Történettudományi Kutatóintézet igazgatóhelyettese, valamint a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészeti és Társadalomtudományi Karának egyetemi docense volt. *A 19. és 20. századi vatikáni források a Kárpát-medencei országok történetének kutatásához* című előadásában áttekintette a vatikáni levéltárak szervezetét és fő irategyütteseit, valamint kitért a Vatikánban folytatott kutatások gyakorlati kérdéseire. Végül, különösképpen a Kárpát-medencei régióban működő apostoli nunciaturák, illetve az Rendkívüli Egyházi Ügyek Kongregációja dokumentumaira támaszkodva, néhány példán keresztül mutatta be a kutatási lehetőségek sokszínűségét.

A harmadik előadó Fazekas István ELTE BTK Koraújkor Történeti Tanszék egyetemi tanára, az MTA doktora volt, aki 1995 és 2014 között bécsi levéltári delegátusként működött az Osztrák Állami Levéltárban. A *Magyar vonatkozású iratok és kutatási lehetőségeik az Osztrák Állami Levéltárban* című előadásában a Bécsben őrzött iratanyag kutatási lehetőségeit ismertette, a történeti háttér felvázolásával. Röviden beszélt a Habsburg monarchia mint összetett állam fogalmáról, a 1526 utáni központi kormánysszervek kialakulásáról, végül a három levéltárban őrzött levéltári örökség kutatási lehetőségeiről.

A negyedik előadó Dr. Horkai András az Óbudai Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar egyetemi adjunktusa volt, aki a magyar nyelvű Építésztechnika képzésben Épületszerkezetek I–IV. és Történeti épületek digitális modellezése c. tantárgyak oktatója. Utóbbi tárgy keretein belül Budapest Főváros Levéltárával való együttműködés keretében készítik el hallgatókkal történeti épületek modelljeit. Az építéstudományi karral való együttműködés már több mint egy évtizedre tekint vissza. Szintén a Levéltár partnereként vett részt a Kreatív Európa által támogatott City Memories – Visualizing change in three European Capitals projektben Stockholm, Budapest és Koppenhága városi levéltárainak szakembereivel. Horkai András előadásában a levéltárak és az építészoktatás kapcsolódási pontjait vizsgálta, különös tekintettel az archív tervek felhasználásának és digitális feldolgozásának oktatási szerepére. A bemutatott pilot projekt során építészhallgatók történeti épületeket rekonstruáltak háromdimenziós formában, kizárólag levéltári forrásokra támaszkodva. A tapasztalatok rámutatnak arra, hogy a levéltári anyagok nem csupán kutatási, hanem oktatási erőforrásként is kiemelt jelentőségűek, elősegítve a forráskritikai gondolkodást és a digitális kompetenciák fejlődését. Az előadás kitért a bizonytalanságok és hiányos dokumentációk kezelésének módszereire, valamint a modellezési döntések átlátható dokumentálásának (paradata) fontosságára.

Az elhangzott referátumok nagyon pozitív visszhangot váltottak ki a hallgatók körében, mindegyik előadás újdonságként hatott rájuk.

Az első nap délutánján a továbbképzésen részt vevő kollégák kérésének eleget téve beszélgetést szerveztünk, amelynek keretében bemutathatták intézményüket, az ott folyó (tudományos) munkát, a mindennapi feladatokat stb. A beszélgetés egyik fontos tanulsága volt, hogy a jelenlévők nagy része kis létszámú, gyakran egyszemélyes intézményekben dolgoznak, örülnek, ha sikerül megbirkózniuk a mindennapi feladatokkal, nehézségekkel. E nehézségek nagyon sokrétűek voltak, hiszen nemcsak levéltárak, hanem múzeumok képviselői is részt vettek a kurzuson. Számukra azért is nagyon fontos ez az évenkénti kurzus, mert impulzusokat szerezhetnek, olyan gyakorlati tapasztalatokat sajátíthatnak el, amire máshol nem tudnak szert tenni.

A vacsora előtt fakultatív programként tárlatvezetést kínáltunk fel a kollégáknak, illetve akik még nem látták „belülről” a levéltárat, levéltári séta keretében pótolhatták azt.

A második nap a kiscsoportos foglalkozások keretében télt el. A korábbiakhoz képest annyi újítás történt, hogy az állományvédelmi munkatársak csak állományvédelmi foglalkozásokon vettek részt, míg a többiek levéltár-pedagógiai, munkapszichológiai (stresszkezelés és kommunikáció) képzést, illetve családfakutatási előadást hallgathattak, és nem kellett részt venniük állományvédelmi foglalkozáson. E szétbontás a résztvevők kérése volt. Ebben az évben viszonylag kevesen jelentkeztek állományvédelmi képzésre (öten), korábban ez fordított volt, ez is mutatja, hogy kicserélődött a hallgatók összetétele. Ugyanakkor meglepően nagy a népszerűsége a munkapszichológiai előadásnak, minden évben jelzik a résztvevők a program iránti igényüket. Közgyűjteményi területen úttörőnek számít a BFL ezzel a szolgáltatásával, miközben a visszajelzések azt mutatják, hogy szükség lenne máshol is erre a képzésre. Meg kell azonban jegyezni, hogy a kis közgyűjtemények esetében e program megvalósítása szinte lehetetlen, ezért is nagyon fontos a rendezvényünk ezen kínálata.

A második nap délutánjára – a hagyományoknak megfelelően – látogatást szerveztünk más közgyűjteményi intézménybe, egyik a Ráth György-villa, amely az Iparművészeti Múzeumhoz tartozik, a másik pedig a Walter Rózsi-villa volt, amely a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ kezelésében található. A két villa egymáshoz nagyon közel fekszik, azért mertük „bevállalni”. Mindkét helyen kiváló tárlatvezetést tartottak a múzeumi kollégák.

A harmadik nap délelőttjén a BFL projekteket mutattuk be a kollégáknak. Elsőként Ternovác Bálint a BFL online elérhető adatbázisait mutatta be, majd Kun Emese kolléganőnk Medgyaszay István építész életművét és hagyatékát mutatta be. Szücs László Gergely a Budapest Főváros Levéltárában zajló „Budapesti Iskola Archívum” projekt szakmai irányítójaként fontos szerepet játszik a Heller Ágnes, Fehér Ferenc, Márkus György és Vajda Mihály életművéhez kapcsolódó dokumentumok, más tudóshagyatékok gyűjtésében és feldolgozásában, előadásában e területre enged bepillantást. Őt követte Simon Katalin, az 1873. évi városegyesítés előtti Buda és Óbuda anyagának referense. 2010-ben kapcsolódott be a Magyar Városthörténeti Atlasz projektbe, amelynek keretében elkészítette Buda, Óbuda és Pest atlaszainak 1686 és 1848 közötti időszakára vonatkozó fejezeteit, most előadásában a Nemzetközi és Magyar Városthörténeti Atlasz projektet mutatta be. Végül Hermann István a Budapest monográfia kiadásának menetét, nehézségeit, tapasztalatait mutatta be.

A délelőtti előadások után került sor az ez évi elégedettségi kérdőívek kitöltésére és végül az oklevelek átadására, abban a reményben, hogy jövő évben újból megrendezhetjük a továbbképzést, amely az elmúlt több mint tíz évben igazolta létjogosultságát: rendezvényünk a határon túli és a kisebb egyházi levéltárak munkatársai közötti kommunikáció fontos fórumává vált.

PROGRAM

Határon túli és egyházi levéltárosok mesterkurzusa 2025. november 4–6.

Dátum	Időpont	Foglalkozás
2025. november 4.	09.30–10.00	Regisztráció
	10.00–10.15	Ünnepélyes megnyitó (Gárdonyi Albert-terem) A résztvevőket köszönti: Bényei Balázs osztályvezető, Kulturális és Innovációs Minisztérium Kultúráért Felelős Államtitkárság Közgyűjteményi Főosztály Levéltári Osztály Dr. Kenyeres István főigazgató, Budapest Főváros Levéltára
	10.20–13.00	Előadások a Gárdonyi-teremben: <i>A levéltár együttműködése tudományos és oktatási területen</i>
	10.20–10.50	Kenyeres István: A levéltár tudományos stratégiája
	10.50–11.20	Fejérdy András (ELTE HTK TTI): 19. és 20. századi vatikáni források a Kárpát-medencei országok történetének kutatásához
	11.20–11.50	Fazekas István (ELTE BTK Történeti Intézet): Magyar vonatkozású iratok és kutatási lehetőségek az Osztrák Állami Levéltárban
	11.50–12.20	Horkai András (Óbudai Egyetem): A levéltárak szerepe az építészhallgatók oktatásában
	12.20–12.40	Kérdések, hozzászólások
	12.40–14.00	Ebéd a levéltár büféjében
	13.30–14.00	Tárlatvezetés az épülettörténeti kiállításon (<i>Szász Károly</i>) fakultatív
	14.00–16.00	Beszélgetés az intézményekben folyó munkákról (Gárdonyi-terem) (Moderátor: <i>Ternováczy Bálint és Fehér Csaba</i>)
	16.00–17.30	Tárlatvezetés Budapest75/Levéltári séta/ (Varga Katalin, Garami Erika, Ternováczy Bálint) fakultatív
	18.00–20.00	Közös vacsora (Gárdonyi-terem)
2025. november 5.	07 órától	Reggeli a szállodában
	09.00–14.30	Állományvédelmi tematika: <i>Nagy méretű sík levéltári dokumentumok (tervek, térképek) kezelése</i> 09.00–10.30 Nagy méretű tervek, térképek anyagai, károsodásai, tárolása, mozgatása, kölcsönzése és installálása kiállításon (<i>Orosz Katalin</i>) 10.45–11.45 Integrált kártevő mentesítés a levéltárakban (módszere, az ellenőrzés módja, rovarcsapdák típusai és használata, teendők) (<i>Mátyás Zoltán</i>) Ebéd a levéltár büféjében 13.00–14.30 A főbb technikák és károsodások felismerésének gyakorlása, tárolóeszközök készítése:

	11.45–13 00	hajtogató téka, pallium, 20 cm átmérőjű papírhenger előkészítése tárolásra, nagy méretű terv feltekerése a hengerre és borítása por- és fényvédelem céljából. Anyagok tulajdonságai, beszerzési lehetőségek (<i>Beri Móni, Szabó Mónika</i>) Levéltárismeretek: (2 csoport felváltva) Levéltár-pedagógia (<i>Rácz Attila, Mautner Zoltán</i>) (III. emelet, oktatóterem) Munkapszichológia: Stresszkezelés és kommunikáció a levéltári mindennapokban (<i>Kisházy Gergely, munka- és szervezetpszichológus</i>) (V. emelet, tárgyaló) Ebéd a levéltár büféjében
	09.00–12.00	
	12.00–13.00	Családfakutatási lehetőségek levéltáron belül és kívül (<i>Garami Erika</i>) (Gárdonyi-terem)
	13.00–14.30	
	14.45–18.00 14.45	Látogatás a Ráth György- és a Walter Rózsi- villában 15.30–16.30 Tárlatvezetés a Ráth György-villában 17.00–18.00 Tárlatvezetés a Walter Rózsi-villában
2025. november 6.	07.00-tól	Reggeli a szállodában
	09.10–11.30	Előadások a Gárdonyi-teremben: 9.10–9.35 A BFL mint nyitott levéltár: online elérhető adatbázisok (<i>Ternovác Bálint</i>) 9.35–10.00 Medgyaszay István hagyatéka (<i>Kán Emese</i>) 10.00–10.25 A „Budapesti Iskola Archívum” projekt (<i>Szűcs László Gergely</i>) 10.25–10.50 Az Európai Várostartörténeti Atlasz és a Magyar Várostartörténeti Atlasz projekt (<i>Simon Katalin</i>) 10.50–11.15 Budapest monográfia (<i>Hermann István</i>)
	11.30–12.00	Zárszó, oklevelek átadása (Gárdonyi Albert-terem)
	12.15–13.00	Ebéd a levéltár büféjében

A MEGVALÓSULT RENDEZVÉNYRŐL/TOVÁBBKÉPZÉSRŐL KÉSZÜLT FOTÓK, SAJTÓANYAG

A megvalósult rendezvényről készült fotókat és sajtómegjelenéseket, internetes hivatkozásokat kérjük, hogy az alábbi mezőbe illesszék be. (Kérjük a hivatkozásokat kattintható formátumban feltüntetni.)

Beszámoló a BFL honlapján [itt olvasható](#).

Hírek a BFL közösségi média-felületein: [Facebook](#), [Instagram](#)

A megvalósult rendezvényen készült fotók:

A PÁLYÁZÓ SAJÁT HONLAPJÁN KÖZZÉTETT SZAKMAI BESZÁMOLÓ LINKJE

Kérjük a hivatkozásokat kattintható formátumban feltüntetni.

https://bparchiv.hu/wp-content/uploads/2026/01/505_KK_LEV_2025_108_244_szakmai-beszamolo-betetlap.pdf

A MEGVALÓSULT RENDEZVÉNY TOVÁBBI FŐBB ADATAI

Konferenciák, rendezvények, szakmai tapasztalatcserék, műhelybeszélgetések megrendezése esetén kell kitölteni!

Megvalósítás helye*: *Programsorozat esetén a Pályázó székhelyére vonatkozóan kérjük kitölteni az adatokat.	Budapest Főváros Levéltára
- ország	Magyarország
- irányítószám	1139
- vármegye neve	
- település neve	Budapest
A program jellege:	
- rendszeresen megvalósuló program? Ha igen, hányadik alkalommal valósult meg?	2013 óta évente megvalósuló program, jelenleg a 12. volt.
- egyszeri alkalommal valósult meg	
Látogatók/résztevők száma* (fő) *Programsorozat esetén az összlétszámot kérjük megadni.	25 fő
1 főre jutó költség* (Ft/fő) *A támogatott program teljes, tényleges megvalósítási költsége (elszámoló lap) / látogatók, résztvevők száma.	106.790 Ft
Előadók/fellépők száma* (fő) *Programsorozat esetén az összlétszámot kérjük megadni.	17
Szakmai és technikai közreműködők száma* (fő) *Programsorozat esetén az összlétszámot kérjük megadni.	10
Önkéntesek száma* (fő) *Programsorozat esetén az összlétszámot kérjük megadni.	nem volt
Megvalósult programok száma* (db) *Programsorozat esetén az összes program számát kérjük megadni.	8
Mecenatúrát vagy szponzorációs támogatást igénybe vett? (igen/nem)	nem
Ha igen, akkor az összköltséghez* képest százalékos aránya (%)	

*A támogatott program teljes, tényleges megvalósítási költsége (elszámoló lap)	
Volt bevétele a programnak? (igen/nem)	nem
Ha igen, akkor az összköltséghez* képest százalékos aránya (%) *A támogatott program teljes, tényleges megvalósítási költsége (elszámoló lap)	
Amennyiben a pályázat benyújtásakor a betétlapon ismertetett és vállalt indikátorszámok és a tényleges megvalósulásnak megfelelően aktualizált indikátorszámok eltérnek, úgy az eltérést kérjük indokolni:	

Kelt: Budapest, 2026.01.05.